

Innehåll

RIKTLINJER FÖR TILLÄMPNINGEN AV LEX SARAH.....	2
<i>Allmänt</i>	<i>2</i>
<i>Tillämpningsområde.....</i>	<i>2</i>
<i>Personer som omfattas av skyldigheterna i bestämmelserna.....</i>	<i>2</i>
<i>Information.....</i>	<i>2</i>
<i>Säkerställa god brukarkvalitet</i>	<i>2</i>
<i>Handläggning av Lex Sarah rapporter och utredningar</i>	<i>3</i>
<i>Rapportering av missförhållanden eller risker för missförhållanden.....</i>	<i>4</i>
<i>Utredning av missförhållande eller risk för missförhållande</i>	<i>4</i>
<i>Informationsskyldigheter.....</i>	<i>5</i>

Riktlinjer för tillämpningen av Lex Sarah

Riktlinjerna bygger på Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tillämpningen av 14 kap. 2–7 §§ och 7 kap. 6 § SoL och SOSFS 2011:5

Allmänt

I 14 kap. 2-3 § socialtjänstlagen (2001:453

- Den som fullgör uppgifter inom SoL ska genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, som rör den som får, eller kan komma i fråga för, insatser inom verksamheten.
- Var och en som fullgör uppgifter inom SoL ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet.

Tillämpningsområde

Dessa föreskrifter ska tillämpas inom socialnämndens och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens socialtjänst

Personer som omfattas av skyldigheterna i bestämmelserna

- anställda
- uppdragstagare
- praktikanter, eller motsvarande, under utbildning och
- deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder (I de fall de har ett anställningslikt förhållande och arbetar med socialtjänst, exempelvis extratjänst)

Information

Enhetschefen ansvarar för att informera både muntligt och skriftligt om dessa riktlinjer i samband med att en person påbörjar en anställning, ett uppdrag eller en praktikperiod, samt fortlöpande, dock minst en gång per år.

Säkerställa god brukarkvalitet

Socialtjänstlagen 14 kap 2 §

”Var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten eller vid Statens institutionsstyrelse ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet.”

En del i kvalitetsarbetet är att uppmärksamma, rapportera och åtgärda fel och brister så att missförhållanden inte uppkommer.

Detta innebär att;

- anställda bidrar med att uppmärksamma fel och brister i det sociala arbetet
- vara lyhörd för synpunkter och klagomål som kan komma från den enskilde själv, vad t.ex. god man, anhörig, personal inom hälso- och sjukvård berättar.
- vara uppmärksam på och till närmsta chef påtala sådant som kan komma att äventyra god handläggning/insatser/trygghet/bemötande. Chefen ansvarar för att följa upp och åtgärda fel och brister.

Handläggning av Lex Sarah rapporter och utredningar

Definition

Med missförhållanden eller risker för missförhållanden avses såväl aktiva handlingar som försummelser som innebär eller har inneburit ett allvarligt hot mot eller har medfört allvarliga konsekvenser för enskildas liv, personliga säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa. Med en påtalig risk för ett missförhållande, som också ska rapporteras enligt Lex Sarah, ska avses att det är fråga om en uppenbar och konkret risk för ett missförhållande.

Fel och brister kan röra

Missförhållande är sådant som ”inte hör hemma i verksamheten” och som kan beskrivas som otillfredsställande tillstånd, olämpligt förhållande, orättvisa, olägenhet, eller oegentlighet. Missförhållanden innebär att den som får eller kan komma att få insatser inom verksamheten inte får god omvårdnad och leva under trygga förhållanden eller får gott stöd och god service.

Med missförhållanden menas såväl aktiva olämpliga handlingar som försummelser (uteblivna handlingar), exempelvis:

- Brister i omsorg, stöd och service som utgör ett hot mot den enskildes liv, hälsa och säkerhet, exempelvis bristande tillsyn.
- Bemötande som klart avviker från grundläggande krav på respekt för självbestämmande, integritet, trygghet och värdighet.
- Om utredningsförfarandet uppenbart bryter mot vad som gäller för utredning eller att utredning inte genomförs. Beslut kan överklagas och omfattas därför inte av Lex Sarah

Med övergrepp menas (övergrepp är en form av missförhållande):

- Fysiskt våld – slag, nypningar, hårda tag, fasthållande, fysiskt tvång

- Psykiska övergrepp – kränkningar, hot, trakasserier, tvång
- Sexuella övergrep
- Ekonomiska oegentligheter som stöld, utpressning och förskingring

Återkommande brister i handläggningen och i insatserna, som t ex beror på bristande arbetsrutiner, kan sammantaget utgöra missförhållanden eller risker för missförhållanden även om bristerna var för sig inte kan anses vara det. I sådana fall ska rapportering om missförhållanden eller risker för missförhållanden göras.

Rapportering av missförhållanden eller risker för missförhållanden

Rapport om missförhållanden eller risker för missförhållanden kan komma från vad personal själva ser eller hör, den enskilde själv, eller vad någon annan berättar, t.ex. god man, anhörig, personal inom hälso- och sjukvård.

- Den som själv eller på annat sätt får kännedom om missförhållanden eller risker för missförhållanden ska snarast rapportera detta till sin närmaste chef.
- Rapporten görs till närmaste chef på avsedd blankett.
- Ansvarig enhetschef gör en notering om att rapporten inkommit i brukarens personakt.
- Enhetschefen ansvarar för att nödvändiga akuta åtgärder sker.
- Åtgärderna redovisas på rapporteringsblanketten.
- Om enhetschefen själv berörs av rapporten ska rapporten lämnas till områdeschef.
- Rapporteringsblanketten ska lämnas till nämndens registrator där den diarieförs och lämnas utan dröjsmål till kvalitetschefen eller dennes ersättare.
- Registrator meddelar enhetschef diarienummer och enhetschef noterar diarienummer i brukarens personakt.

Utredning av missförhållande eller risk för missförhållande

Kvalitetschefen eller dennes ersättare ska tillse att en grundläggande utredning genomförs. Utredningen skall göras av någon som är fristående från rapporterad verksamhet (normalt av kommunjurist).

Utredningen bör starta senast första vardagen efter att rapporten togs emot. Utredningen ska genomföras skyndsamt, i regel inom en månad vid normalt utredningsförfarande. Vad som ska dokumenteras framgår av utredningsblanketten. När utredningen har färdigställts lämnar förvaltningen ett förslag till beslut till utskott.

Beslutar utskottet att det inträffade är ett missförhållande enligt Lex Sarah ska en åtgärdsplan med uppföljningsdatum tas fram av berörd områdeschef ansvarar för att åtgärdsplan tas fram och att uppföljning av åtgärdsplanen görs.

Informationsskyldigheter

- Kvalitetschefen informerar områdeschefen, förvaltningschefen och kommunikationsstrateg om att rapporten inkommit.
- Områdeschef informerar berörda enhetschefer fortlöpande.
- Förvaltningschefen informerar nämnden när en rapport inkommit och när utredningen är avslutad.
- Enhetschefen ansvarar för att brukare/anhöriga/företrädare informeras om det inträffade och att utredning pågår samt tar ställning till om brukaren behöver ytterligare stöd. Även rapportören, den som utsatt någon för ett missförhållande eller risk för missförhållande, arbetsgruppen och enhetschefen kan behöva stöd. Om sådant behov finns utgör förvaltningens personalkonsulter krisstöd.
- Arbetsutskottet/biståndsutskottet gör i förekommande fall på delegation från nämnden en anmälan till Inspektionen för vård (IVO) och omsorg om rapporten och/eller utredningen visar att det var ett allvarligt missförhållande eller risk för ett allvarligt missförhållande. Detta gäller oavsett om det allvarliga missförhållandet har avhjälpats eller inte.